

DES | Departament Ekonomii
Społecznej i Solidarnej

BIULETYN

Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES)

Nr 5/2021

Biblioteka
Ekonomii
Społecznej
i Solidarnej

Spis treści:

❖ WYZWANIA

1. Konsultacje projektu Ustawy o ekonomii społecznej – przebieg prac nad projektem z udziałem interesariuszy

Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej MRiPS

❖ ROZWÓJ

1. Przez Klaster do sukcesu
 - *Jolanta Kowalska, Ekspert ds. powiązań kooperacyjnych*
 - *Podkarpacka Akademia Przedsiębiorczości Katarzyna Podraza*
2. Przedsiębiorstwa społeczne prowadzą przedszkola terapeutyczne
 - *Joanna Kamińska, Animator OWES TŁOK*

❖ DOBRE PRAKTYKI

1. Przyszłość z aktywną integracją w CIS w Róży Wielkiej
 - *Krzysztof Bogdanowicz, Kierownik CIS w Róży Wielkiej*
2. Synergia działań – współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz tworzenia ścieżek reintegracji na przykładzie projektu „CIS–owianki i CIS–owiacy to fachowi pracownicy”
 - *Agata Ługowska, Kierownik CIS Siedlce*
3. Hrubieszowskie Konsorcjum Spółdzielni Socjalnych „Przystań”, czyli opowieść o niezwykłych ludziach, Staszicu, pasji, talentach i... niezwykłej kuchni
 - *Justyna Czernij-Jeziarska, Prezes Stowarzyszenia Przystań Mieniany*
 - *Cezary Nowogrodzki, menager Konsorcjum spółdzielni socjalnych Przystań*
4. Młodzi gniewni... i aktywni w Pabianicach
 - *Mirosław Kołodziejczyk, Prezes Stowarzyszenia Oratorium*

❖ AKTUALNOŚCI

1. Podsumowanie konkursu „OD WYKLUCZENIA DO AKTYWIZACJI. EDYCJA 2021”
 - Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej MRiPS*
2. Atlas Ogólnopolski Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej 2020 - nowa publikacja Biblioteki Ekonomii Społecznej i Solidarnej
 - Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej*

❖ WYZWANIA

Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej MRiPS

KONSULTACJE PROJEKTU USTAWY O EKONOMII SPOŁECZNEJ

Drodzy Czytelnicy,

przedstawiamy Wam przebieg prac nad projektem Ustawy o ekonomii społecznej z udziałem interesariuszy. Zachęcamy Was do zapoznania się z historią podjętych działań w ramach współpracy i konsultacji publicznych przy pracach nad projektem Ustawy o ekonomii społecznej.

Na forum RDPP (jeszcze przy MRPiPS):

- 2016 - zaprezentowane zostały tematy związane z kierunkami prac nad ustawą regulującą sektor ekonomii społecznej, wsparciem w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych (w tym infrastruktury usług wsparcia – OWES, koordynacji ekonomii społecznej), preferencjami dla podmiotów ekonomii społecznej w ramach stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych czy podmiotami ekonomii społecznej, jako realizatorami usług społecznych użyteczności publicznej.

Na forum KKRES:

- 2017- założenia do projektu ustawy
<https://www.ekonomiaspoleczna.gov.pl/Wstepny,projekt,zalozen,do,ustawy,o,es,3990.html>
- 2017-2018 – spotkania regionalne dot. ekonomii społecznej w nowej perspektywie finansowej oraz dyskusje związane z nowelizacją KPRES.

W dyskusji o przyszłości ekonomii społecznej i finansowania jej ze środków europejskich ważny był głos podmiotów ekonomii społecznej, ale także ich otoczenia: OWES, ROPS, RKRES, jak również jednostek samorządu terytorialnego, zrzeszeń, związków i federacji organizacji pozarządowych (obywatelskich).

W ramach projektu SIREs zebrano wnioski z dyskusji, które odbyły się w 2017 i 2018 roku w trakcie spotkań makroregionalnych (w 2017 r. – dyskusja o założeniach do ustawy o ekonomii społecznej i solidarnej, w 2018 r. – konsultacje publiczne zaktualizowanego Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej. Ekonomia Solidarności Społecznej).

Dodatkowo koncepcja ES w EFS+ uwzględniała wnioski z dyskusji o potrzebach przedsiębiorstw społecznych zebranych w trakcie Forum Spółdzielni Socjalnych, które odbyło

się w dniach 8-9.11.2018 r. i wyniki badania potrzeb przedsiębiorstw społecznych, przeprowadzonego przez MRPiPS w 2018 r.

Koncepcja została także wzbogacana o wnioski z dyskusji z Regionalnymi Ośrodkami Polityki Społecznej i Instytucjami Zarządzającymi RPO (12-13 lutego 2019 r.), jak również o uwagi członków Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej zgłoszone po posiedzeniu grupy ds. strategicznych i programowych w marcu 2019 r. W pracach nad projektem Ustawy o ekonomii społecznej wykorzystano także wnioski z debat i dyskusji toczonych wokół innych tematów tj np. miejsce ekonomii społecznej w nowej perspektywie środków europejskich.

W 2019 r. wstępny projekt ustawy został zarekomendowany przez KKRES ministerstwu do dalszych prac. W 2020 r. odbyły się cztery debaty w ramach IV Ogólnopolskiego Forum Ekonomii Społecznej i Solidarnej, których przedmiotem były nowe regulacje prawne dot. zagadnień z obszaru ekonomii społecznej. <https://www.ekonomiaspoleczna.gov.pl/Debaty,dot.,nowej,regulacji,prawnej,w,obszarze,ES,4198.html>

W maju 2021 r. rozpoczęły się konsultacje publiczne i uzgodnienia międzyresortowe projektu ustawy o ekonomii społecznej, w ramach których odbyły się liczne spotkania konsultacyjne, webinaria, warsztaty poświęcone rozwiązaniom zaproponowanym w projekcie ustawy w następującej kolejności:

- 21 maja – Małopolski Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej
- 25 maja – webinarium (w ramach projektu pt. Spójna integracja regionalna ekonomii społecznej II)
- 28 maja – Krajowy Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej
- 28 maja – Spotkanie konsultacyjne z przedstawicielami Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES)
- 1 czerwca – warsztat w ramach projektu pt. Spójna integracja regionalna ekonomii społecznej II
- 1 czerwca – Konwent Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego
- 2 czerwca – Komitet Akredytacyjny
- 7 czerwca – Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Lubuskiego
- 8 czerwca – warsztat w ramach projektu pt. Spójna integracja regionalna ekonomii społecznej II
- 9 czerwca – V Ogólnopolskie Forum Ekonomii Społecznej i Solidarnej
- 10 czerwca – XV Ogólnopolskie Forum Pełnomocników (Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych SPLOT we współpracy ze Związkiem Miast Polskich)
- 10 czerwca – Grupa ds. prawnych Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej

- 10 czerwca – Debata konsultacyjna - we współpracy z Uniwersytetem Warszawskim
- 11 czerwca – Konferencja konsultacyjna - Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Stowarzyszenie na Rzecz Spółdzielni Socjalnych oraz Stała Konferencja Ekonomii Społecznej
- 11 czerwca – Zespół Rady Działalności Pożytku Publicznego ds. realizacji zadań publicznych i ekonomii społecznej
- 14 czerwca – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego
- 15 czerwca – Zespół Do Spraw Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej KWRiST
- 15 czerwca – Warsztat w ramach projektu pt. Spójna integracja regionalna ekonomii społecznej II
- 16 czerwca – V Ogólnopolskie Forum Ekonomii Społecznej i Solidarnej
- 17 czerwca – Parlamentarny Zespół ds. Organizacji Pozarządowych i Społeczeństwa Obywatelskiego
- 17 czerwca – Rada Zatrudnienia Socjalnego
- 22 czerwca – V Ogólnopolskie Forum Ekonomii Społecznej i Solidarnej
- 24 czerwca – debata pn. "Ekonomia społeczna i solidarna: na ile „społeczna” i „solidarna”?

Podczas wszystkich spotkań konsultacyjnych była stworzona przestrzeń na zgłaszanie uwag i dyskusję. W toku prowadzonych konsultacji publicznych otrzymaliśmy wiele cennych uwag i opinii. Za każde zadane pytania, zgłoszone opinie i uwagi serdecznie dziękujemy!

❖ ROZWÓJ

Jolanta Kowalska

Ekspert ds. powiązań kooperacyjnych

Podkarpacka Akademia Przedsiębiorczości Katarzyna Podraza

Przez klaster do sukcesu

Przedsiębiorstwa społeczne to firmy z ogromnym potencjałem. Są niezwykle ważne, bowiem skupiają się na realizacji istotnych, społecznych celów. Borykają się jednak często z brakiem funduszy, narzędzi i możliwości, by móc rozwinąć skrzydła w biznesie. Czy wsparciem dla nich mogłyby być klastry przedsiębiorstw komercyjnych?

W opracowaniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości pt. *Standardy zarządzania klastrem* czytamy, że „klaster to geograficzne skupisko niezależnych podmiotów reprezentujących określoną specjalizację gospodarczą, współpracujących i konkurujących ze sobą w ramach łańcucha wartości (...). Klaster stanowi źródło korzyści i tworzy nową wartość dla wszystkich typów podmiotów w nim uczestniczących, takich jak przedsiębiorstwa, uczelnie

i inne jednostki naukowe, instytucje otoczenia biznesu, administracja publiczna oraz pozostałe organizacje wspierające”¹.

Jakie są to korzyści? De facto bardzo różne, jak różne są klastry i ich pomysły na współpracę z przedsiębiorcami.

Wśród często wymienianych jest koordynowanie i łączenie zakupów, redukcja konkurencji, wzmocnienie pozycji wobec dostawców, możliwość obniżenia kosztów produkcji, dyfuzja innowacji w ramach klastra czy łączenie środków finansowych na inwestycje. Może to być również lobbing na rzecz dotacji publicznych i rozwoju infrastruktury czy lepsza współpraca z władzami lokalnymi, promowanie eksportu, możliwość wspólnej promocji oraz łatwiejsze wprowadzanie produktów i usług na rynek, lepsza współpraca z ekspertami, dostęp do infrastruktury badawczej i szkoleń, a przede wszystkim korzyści networkingowe, czyli sieciowanie ludzi i przedsiębiorstw².

Pod tymi obszarami kryje się bardzo sprecyzowana oferta klastra dla członków, w tym umożliwienie uczestnictwa w ciekawych szkoleniach, konferencjach i seminariach, pomoc w przygotowywaniu wniosków, biznesplanów, tworzenie konsorcjów pod realizację projektów, wspólny marketing, platformy zakupowe i sprzedażowe, szybsza ścieżka dotarcia

¹ *Standardy zarządzania klastrem*, pod red. J. Podgórskiej, wyd. 2, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2016.

² T. Skica, U. Dzyuma-Zaremba, J. Hady, *Klastry w polityce regionalnej*, [w:] „Barometr Regionalny” 2015, 13(2), s. 43–55.

do członków klastra, dostęp do wiedzy na temat źródeł finansowania przedsięwzięć i wiele innych. To wszystko można przekształcić w wymierne korzyści finansowe.

Czy przedsiębiorstwo społeczne ma szansę na rozwój dzięki uczestnictwu w klastrze?

Zdecydowanie tak, o ile będzie to aktywna współpraca. Należy pamiętać, że dla klastra nie jest ważny status przedsiębiorstwa, ale wypełnianie zobowiązań oraz posiadanie wizji uczestnictwa, które w klastrze są relacją bilateralną. Klaster wychodzi z konkretną ofertą, ale i druga strona musi coś zaproponować. Każde przedsiębiorstwo członkowskie powinno mieć jasną wizję swojej obecności w łańcuchu wartości klastra.

A jak klaster może skorzystać ze współpracy z przedsiębiorstwem społecznym?

Klaster zyska wiarygodnego partnera. Będzie mógł również cieszyć się jeszcze pełniejszym wizerunkiem podmiotu odpowiedzialnego społecznie. Przedsiębiorstwa komercyjne skupione w klastrze będą mogły startować w przetargach lub sięgać po fundusze przeznaczone dla partnerstw z przedsiębiorstwami społecznymi. Zdobędą kontakty do konkretnych środowisk, np. osób z niepełnosprawnościami czy zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zyskają też możliwość skorzystania z ulg z tytułu wpłat na PFRON. Nie bez znaczenia są także korzyści wizerunkowe, wynikające z możliwości realizacji przedsięwzięć wpisujących się w politykę społecznej odpowiedzialności biznesu.

Teraz kluczowe pytanie: do jakiego klastra aplikować?

W Polsce jest bardzo dużo klastrów reprezentujących różne branże, od budownictwa poprzez przemysł metalowo-maszynowy, technologie morskie, operacje logistyczne, motoryzację, po lotnictwo, turystykę, zdrowie czy ekotechnologie. Nie należy jednak myśleć schematycznie. Czy przedsiębiorstwo społeczne produkujące soki owocowe ma szansę na rozwinięcie swojego potencjału wyłącznie w klastrze spożywczym? Może się okazać, że w klastrze o innym profilu będzie radziło sobie znacznie lepiej. Na pewno warto dokładnie się zastanowić, który klaster może nam najbardziej pomóc i gdzie znajdziemy najwięcej potencjalnych klientów. Niezależnie jednak od dokonanego wyboru przystąpienie do klastra zawsze będzie doskonałą okazją do sprawdzenia nowych rozwiązań w biznesie i poszerzenia swojego rynku zbytu.

Jakie wymagania stawiają klastry swoim potencjalnym członkom?

Przystąpienie do klastra nie jest skomplikowane i wymaga przede wszystkim chęci. Podmiot, który chce być przyjęty do grona członków klastra, składa deklarację, w której akceptuje regulaminy i wytyczne działania klastra. Najczęściej jest też zobowiązany do uiszczenia wpisowego lub opłaty członkowskiej. Rzadziej musi przedłożyć rekomendację określonej liczby aktualnych członków klastra czy też uzyskać akceptację ze strony jego zarządu lub rady. Każdy z klastrów ma sprecyzowane oczekiwania względem zrzeszonych podmiotów, dlatego przed podjęciem decyzji o przystąpieniu warto szczegółowo przeanalizować te wymagania.

Klastry to wyjątkowa szansa rozwoju dla przedsiębiorstw społecznych. Szczególnie teraz, kiedy pandemia dotknęła tak wiele przedsiębiorstw, warto trzymać się razem. Być może właśnie taka strategia okaże się przepisem na sukces, tym cenniejszym, że osiągniętym w trudnych dla przedsiębiorców czasach.

Caritas Archidiecezji Przemyskiej, w partnerstwie z Podkarpacką Akademią Przedsiębiorczości, w ramach bezpłatnego projektu „**SUKCES – program wsparcia podmiotów ekonomii społecznej w funkcjonowaniu w sieciach, partnerstwach i klastrach**”, realizowanego w ramach Działania 2.9 Rozwój ekonomii społecznej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020, **aktywnie pomaga przedsiębiorstwom społecznym w aplikowaniu i funkcjonowaniu w ramach klastrów komercyjnych**.

– Współpraca przedsiębiorstw społecznych z klastrami może okazać się prawdziwym przepisem na sukces. Kluczowe jest jednak, aby poznały one swój potencjał i potrafiły umiejętnie skorzystać z oferowanych przez klaster możliwości, z kolei klaster musi się przekonać, że taka współpraca się opłaca. Zachęcamy do dołączenia do projektu i przekonania się, jak wielkie możliwości daje członkostwo w klastrach – podsumowuje Katarzyna Podraza, dyrektor ds. strategii i rozwoju biznesu w Podkarpackiej Akademii Przedsiębiorczości.

Dodatkowe informacje można znaleźć na stronie: www.pap.rzeszow.pl/projekty/sukces/.

❖ ROZWÓJ

Joanna Kamińska

Animator OWES TŁOK

Przedsiębiorstwa społeczne prowadzą przedszkola terapeutyczne

Dostęp do specjalistycznej opieki i terapii dla dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, z niepełnosprawnością intelektualną, niepełnosprawnościami sprzężonymi jest możliwy również poza dużymi ośrodkami miejskimi. Przeczytajcie, jak wsparcie OWES TŁOK umożliwiło powstanie trzech przedszkoli terapeutycznych w niedużych miejscowościach w woj. kujawsko-pomorskim.

Gałczewo – siedem kilometrów od Golubia-Dobrzynia, około 400 mieszkańców. W tej niedużej wsi od 2017 roku działa jedno z najlepiej wyposażonych przedszkoli terapeutycznych w województwie kujawsko-pomorskim. Dzieci podczas terapii mogą w nim korzystać z programu eyeLearn, sali doświadczania świata, komory hiperbarycznej, magicznego dywanu i wielu innych innowacyjnych narzędzi terapeutycznych.

Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne Adaś prowadzi Fundacja Rozwoju Osób Niepełnosprawnych "Pomagam". Fundacja posiada status przedsiębiorstwa społecznego, a w procesie tworzenia przedszkola skorzystała z dotacji OWES TŁOK. Zanim powstało, dzieci z powiatu golubsko-dobrzyńskiego musiały być dowożone na terapię do odległego o kilkadziesiąt kilometrów Torunia.

„Adaś” był pierwszym przedszkolem terapeutycznym w subregionie OWES TŁOK prowadzonym przez przedsiębiorstwo społeczne. W kolejnych latach pojawiły się jednak następne: Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne prowadzone przez Fundację Świętej Katarzyny, Przedszkole Terapeutyczne prowadzone przez Fundację Jedno Słońce. Oba działają w niedużych miastach – w Kowalewie Pomorskim (4 tysiące mieszkańców) i w Wąbrzeźnie (13 tys. mieszkańców) – które przed powołaniem tych placówek nie miały dostępu do specjalistycznego poradnictwa i terapii dla najmłodszych dzieci.

Ekonomia społeczna okazała się we wszystkich trzech przypadkach sposobem na zapewnienie dzieciom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom dostępu do bardzo potrzebnej usługi – opieki przedszkolnej połączonej z terapią prowadzoną przy wykorzystaniu innowacyjnych metod i narzędzi.

Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne "Adaś"

Przedszkole Terapeutyczne „Adaś” to specjalistyczne przedszkole ukierunkowane dla dzieci ze specjalnymi potrzebami komunikacyjno-społecznymi. Skupia się na pracy z dziećmi z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w tym Zespołem Aspergera, z niepełnosprawnością intelektualną oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Placówka oferuje **bezpłatną edukację w małych grupach**. Dzieci korzystają także z sal doświadczenia świata i integracji sensorycznej. W przedszkolu prowadzone są różnorodne zajęcia: wczesne wspomaganie rozwoju, terapia ręki, rehabilitacje, CyberOko, logopedia, mobilna rekreacja muzyczna, terapie w sali doświadczenia świata, ziołoterapia oraz Metoda Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborn w formie zajęć grupowych.

Fot. Przedszkole Adaś dysponuje nowoczesnym sprzętem m.in. salą doświadczenia świata, programem CyberOko

Z zajęć mogą korzystać nie tylko dzieci uczęszczające do przedszkola, ale również maluchy z zewnątrz.

Kadrę przedszkola tworzą terapeuci, logopeda, rehabilitant. Pozytywna energia młodych terapeutów w połączeniu z doświadczeniem pozostałych pracowników, dostępne w przedszkolu szeroki wachlarz specjalistycznych zajęć i terapii, doskonałe wyposażenie – to wszystko sprawia, że placówka jest doceniana przez rodziców. „Adaś” jest m.in. laureatem plebiscytu Orły Edukacji, w którym o zwycięstwie decydują głosy klientów i ich internetowe rekomendacje.

Dużym atutem przedszkola jest **usługa dowozu dzieci na miejsce**. W ramach realizowanego przez powiat golubsko-dobrzyński przy wsparciu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Golubiu-Dobrzyniu „Programu wyrównywania różnic między regionami”, fundacji prowadzącej przedszkole przyznano dofinansowanie z PFRON do zakupu mikrobusek przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym osób na wózku inwalidzkim. Zakup samochodu kosztował ponad 134 tys. złotych. PFRON przekazał 90 tys.

zł dofinansowania. Dzięki temu przedszkole oferuje nie tylko opiekę przedszkolną, ale również dowóz dzieci z domu do Gałczewa i z powrotem.

Ważnym elementem terapii w „Adasiu” jest współpraca z rodzicami i rodziną dziecka. Terapeuci podczas regularnych spotkań opracowują i aktualizują diagnozę umiejętności dziecka oraz indywidualny program wspierania jego rozwoju.

„Adaś” włącza się również w życie lokalnej społeczności i organizuje akcje „oswajające” mieszkańców Gałczewa i okolic z tematem niepełnosprawności intelektualnej np. Integracyjny Dzień Dziecka organizowany wspólnie z Zespołem Szkolno-Przedszkolnym w Gałczewie oraz Urzędem Gminy w Golubiu-Dobrzyniu czy zorganizowany w tym roku konkurs z okazji Dnia Świadomości Autyzmu, w którym nagrody stanowiło 30 min. w komorze hiperbarycznej i w sali doświadczania świata.

Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne w Kowalewie Pomorskim

Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne w Kowalewie Pomorskim prowadzone jest przez Fundację Świętej Katarzyny. Dyrektorem NPT jest Aneta Guzowska - neurologopeda, terapeuta doświadczony w pracy z dziećmi.

Placówka rozpoczęła działalność w 2019 r. jako Terapeutyczny Punkt Przedszkolny. Od września 2020 r. działa jako Niepubliczne Przedszkole Terapeutyczne. Było to możliwe po spełnieniu szeregu warunków przewidzianych dla przedszkola specjalnego (m.in. zaplecze, infrastruktura, odpowiednio wykształcona kadra.). Po niespełna roku działalności fundacji udało się zrobić duży krok w rozwoju.

Przedszkole oferuje opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, w wieku od 2,5 do 8 lat. Zapewnia dzieciom realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, zajęcia dostosowane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, nowoczesny sprzęt specjalistyczny oraz środki dydaktyczne, zajęcia rewalidacyjne, socjoterapeutyczne, rehabilitację ruchową, terapię logopedyczną, zajęcia integracji sensorycznej, sensoplastyczne, arteterapię i rytmikę.

Fot. Przedszkole Terapeutyczne w Kowalewie Pomorskim ma w ofercie m.in. zajęcia sensoplastyczne i arteterapię

Również ta placówka zyskała uznanie rodziców, doceniających indywidualne podejście do dziecka i fachowość kadry – przedszkole w Kowalewie Pomorskim jest laureatem plebiscytu Orły Edukacji. Fundacja jest również podmiotem certyfikowanym Znakiem Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej 2020 w kategorii Debiut Roku.

Przedszkole Terapeutyczne Jedno Słońce w Wąbrzeźnie

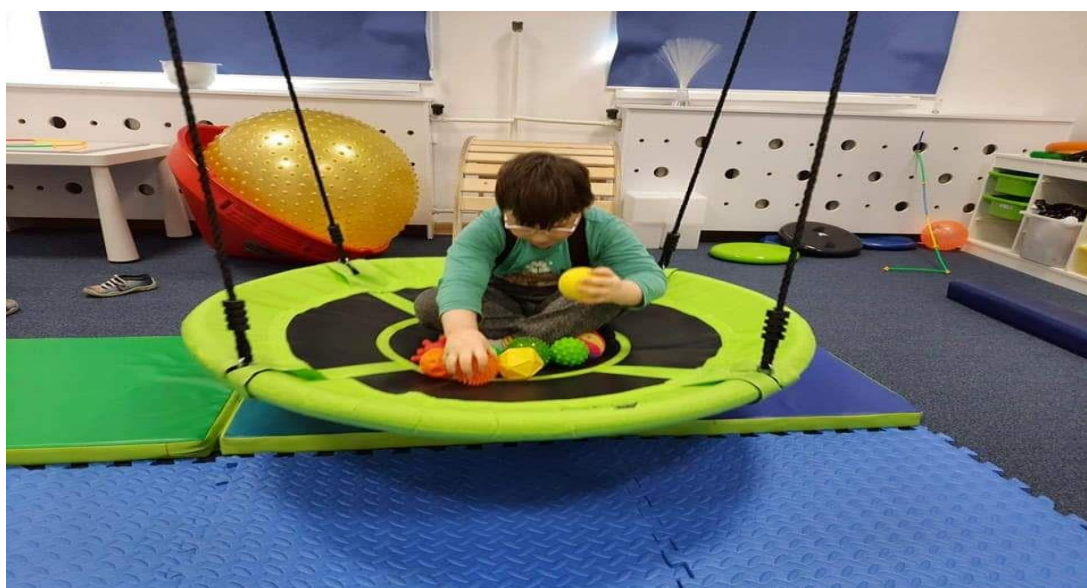
Fundacja Jedno Słońce od września 2019 r. prowadzi przedszkole terapeutyczne w Wąbrzeźnie. To pierwsza tego rodzaju placówka w powiecie wąbrzeskim. Do tej pory mieszkańcy musieli wozić maluchy do placówek w okolicznych powiatach – golubsko-dobrzyńskim lub grudziądzkim. Przedszkole Jedno Słońce przyjmuje dzieci od 2,5 roku życia, posiadających orzeczenie o kształceniu specjalnym, opinie o wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka lub inne opinie.

W budynku przy ul. Wolności w Wąbrzeźnie, gdzie działa fundacja i przedszkole, dzięki dotacji z OWES TŁOK przeprowadzono prace adaptacyjne. Przygotowano między innymi salę do terapii sensorycznej, salę logopedyczną, a także salę pod kątem potrzeb dzieci z autyzmem. Trzy osoby z kadry przedszkola zostały zatrudnione w ramach dotacji OWES.

Fot. Przedszkole Jedno Słońce to pierwsza tego rodzaju placówka w powiecie wąbrzeskim

Przedszkole ściśle współpracuje z rodzicami, tak by praca rozpoczęta przez terapeutów w przedszkolu była także kontynuowana w domu. Przedszkole zapewnia doświadczoną i profesjonalną kadrę pedagogiczną, wszechstronnie wyposażone sale dydaktyczne i terapeutyczne, zajęcia z wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, terapię psychologiczną, pedagogiczną, logopedyczną, behawioralną, integracji sensorycznej, miodfunkcjonalną, trening umiejętności społecznych, terapię percepcji słuchowej, logorytmikę, bajkoterapię, terapię polisensoryczną, terapię ręki, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, rytmikę, sensoplastykę.

PRZEPIS NA PRZEDSIĘBIORSTWO SPOŁECZNE

MODEL PRZEDSZKOLA TERAPEUTYCZNEGO - przetestowany w terenie i spinający się finansowo

OPIS DZIAŁALNOŚCI

Przedszkole oferuje opiekę nad dziećmi w wieku od 2,5 lat, z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego wydanym przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Oprócz opieki dziennej przedszkole zapewnia zajęcia specjalistyczne: rewalidacyjne i socjoterapeutyczne. Obejmują one np. rehabilitację ruchową, terapię logopedyczną, psychologiczną.

PODMIOT PROWADZĄCY

organizacja pozarządowa

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

- dotacja OWES – przygotowanie i wyposażenie lokalu oraz wsparcie pomostowe przez pierwszy rok działalności
- subwencja oświatowa
- opłaty wnoszone przez rodziców

KADRA

min. 4 osoby – w zależności od liczby dzieci

NIEZBĘDNE ZASOBY

lokal – rekomendowana współpraca z samorządem

GDZIE TO ZADZIAŁAŁO?

- w Kowalewie Pomorskim – podmiot prowadzący: Fundacja Świętej Katarzyny
<https://owies.eu/630/fundacja-swietej-katarzyny>
- w Gałczewie – podmiot prowadzący: Fundacja Rozwoju Osób Niepełnosprawnych Pomagam
<https://owies.eu/489/fundacja-pomagam>
- w Wąbrzeźnie – podmiot prowadzący: Fundacja Jedno Słońce
<https://owies.eu/545/fundacja-jedno-slonce>

GDZIE WARTO WDRAŻAĆ

powiaty, w których nie funkcjonuje tego typu placówka

❖ DOBRE PRAKTYKI

*Krzysztof Bogdanowicz,
Kierownik CIS w Róży Wielkiej*

PRZYSZŁOŚĆ Z AKTYWNA INTEGRACJĄ W CIS W RÓŻY WIELKIEJ

Fot. Uczestnicy CIS z instruktorem – jedna z grup porządkowych.

W północno-zachodnim zakątku Wielkopolski, na ziemiach, które przez setki lat były pograniczem polsko-niemieckim, leży Gmina Szydłowo (powiat pilski). Głównym atutem gminy jest malowniczy krajobraz, w którym rozległe pagórkowate tereny rolnicze przeplatają się z lasami. Po 1989 r. działające tu PGR-y zostały zlikwidowane a skutkiem tego była ogromna rzesza bezrobotnych byłych robotników rolnych. Powstające, przeważnie jednoosobowe nowe firmy nie były w stanie zagospodarować tak dużej liczby rąk do pracy.

Jakość tych pracowników także pozostawiała wiele do życzenia; w większości z wykształceniem podstawowym, z wieloma złymi nawykami wyniesionymi z poprzedniego ustroju. Podejmowane przez poprzednie dekady działania mające na celu aktywizację tych osób w wielu przypadkach spaliły na panewce. Wynikało to z upartego trzymania się dogmatu,

że o powodzeniu człowieka na rynku pracy decyduje w każdym przypadku jego poziom wykształcenia; prowadzono dziesiątki szkoleń, które z czasem zmieniły się w swoją parodię (mężczyźni przed emeryturą szkoleni byli np. z tworzenia swego wizerunku w tym nauka stylizacji paznokci).

W 2015 r. mieszkające w Gminie Szydłowo osoby, które w sąsiadującym mieście Piła prowadziły Fundację Nowy Horyzont powołały do życia Centrum Integracji Społecznej (we wrześniu 2015 Wojewoda Wielkopolski nadał Centrum w Róży Wielkiej status Centrum Integracji Społecznej).

Wcześniejsze doświadczenia Fundacji Nowy Horyzont z realizacji Programu Aktywna Integracja (tzw. PAI) na zlecenie Powiatowych Urzędów Pracy doprowadziły do logicznego wniosku, że osobom wykluczonym trzeba zaproponować coś więcej niż praca nad własnym wizerunkiem, odbudowaniem poczucia własnej wartości, pracy w grupie, czy nauka nawyków potrzebnych w życiu zawodowym. PAI mimo wielu pozytywnych aspektów, jak włączenie prac społecznie użytecznych jako jednego z narzędzi aktywizacji był programem „niedokończonym”, bo po jego zakończeniu zostawiał uczestników samych sobie.

Dzięki przychylności władz Gminy Szydłowo Fundacja Nowy Horyzont otrzymała w użytkowanie na okres 10-ciu lat część budynku po zlikwidowanej szkole podstawowej w Róży Wielkiej. Do uruchomienia CIS potrzebne było podstawowe wyposażenie, głównie w narzędzia i środki transportu. Gmina jest bardzo rozległa - odległości między jej krańcami sięgają 40 –tu kilometrów; dla zapewnienia wszystkim chętnym dotarcia do CIS niezbędny był tzw. bus. Planowany profil działalności Centrum koncentrował się na prostych pracach porządkowych i pielęgnacji terenów zielonych. Gmina zgodziła się, aby środki, które corocznie przeznaczala na wkład własny do prac społecznie użytecznych organizowanych przez PUP w Pile przekazywać dla CIS, w zamian za organizację przez nasze Centrum prac porządkowych w poszczególnych miejscowościach gminy Szydłowo.

Swoją działalność CIS w Róży Wielkiej rozpoczęło dopiero w kwietniu 2017 r. Stało się to możliwe dzięki pozyskaniu środków unijnych z WRPO + na kompleksową integrację w CIS, a także dzięki współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Poznaniu, który swoimi działaniami sieciującymi wspierał rozwój aktywnej integracji w naszym regionie. W CIS, w którym początkowo był jeden warsztat pielęgnacji terenów zielonych, z czasem powstały 2 warsztaty, a obecnie dzięki dofinansowaniu z **programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej : „Od wykluczenia do aktywizacji. Edycja 2021”** funkcjonują 4 warsztaty. Nie do przecenienia była też rola Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej subregionu pilskiego, który pomógł początkowo uruchomić przedsiębiorstwo społeczne przy Fundacji Nowy Horyzont, „przejęte” następnie przez CIS, gdyż CIS okazał się bowiem formułą bardziej pasującą do lokalnych uwarunkowań.

Konsekwencja w działaniu, dobór zaangażowanej kadry, współpraca z gminą Szydłowo, a przede wszystkim ciągłe starania liderów fundacji o pozyskiwanie środków zewnętrznych

z różnych źródeł na prowadzenie aktywnej integracji spowodowało, iż CIS wkrótce będzie obchodził już 5-cio lecie swojej działalności.

Jak działamy i co się takiego dzieje w naszym Centrum w Róży Wielkiej ?

Uczestnikami Centrum są osoby, które na podstawie Ustawy o Zatrudnieniu Socjalnym zostały skierowane do udziału w zajęciach reintegracyjnych. Osoby są kierowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowie na podstawie własnego wniosku, wniosku pracownika socjalnego lub też otrzymują skierowanie do CIS z Powiatowego Urzędu Pracy w Pile (w przypadku osób długotrwale bezrobotnych).

Osoby kierowane do CIS nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Powody tego stanu są różne jak samo życie: choroby, niepełnosprawność, nałogi, brak wsparcia w rodzinie i środowisku, brak właściwych, pozytywnych wzorców do działania, a podążanie raczej za niewłaściwymi schematami zachowań.

Centrum prowadzi kompleksową działalność reintegracyjną. Staramy się, aby osoby przychodzące do Centrum otrzymywały kompleksowe wsparcie. Co to oznacza ?

CIS odpowiada na potrzeby uczestników poprzez organizację wsparcia na różnych płaszczyznach : społecznej, zawodowej, materialnej oraz psychicznej.

Uczestnicy realizujący w CIS Indywidualny Program Zatrudnienia Socjalnego mają zapewnione:

- ubranie robocze (spodnie, bluzy, kurtki ,czapki, buty) oraz środki ochrony osobistej (tj. ochronniki słuchu, okulary ochronne, przyłbice i in.)
- dowóz busem CIS z miejsca zamieszkania i z powrotem na zajęcia w CIS
- jeden posiłek dziennie
- zajęcia dodatkowe – indywidualne wsparcie psychologiczne, doradcy zawodowego, warsztaty psychologiczne/zawodowe
- prowadzimy też w CIS grupę wsparcia AA – która motywuje do kontroli picia lub utrzymania abstynencji
- organizujemy kursy zawodowe podnoszące kwalifikacje zawodowe uczestników lub umożliwiamy zdobywanie nowych umiejętności.

CIS prowadzi warsztaty: porządkowy i pielęgnacji terenów zielonych.

Fot. Uczestnicy CIS przygotowują teren pod założenie ogrodu różanego.

Fot. Grupa porządkowa czyści i odchwascza chodnik.

W sezonie wiosenno-letnio-jesiennym kosimy trawniki, skwery, boiska oraz prowadzimy prace porządkowe w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy Szydłowo.

W okresie wiosenno-letnim w ramach warsztatów aktywizowane są osoby zawodowo poprzez naukę wykonywania takich prac jak: koszenie trawników, poboczy dróg, skwerów, parków oraz boisk wiejskich, przycinanie krzewów, pielęgnacja roślin, a w warsztacie porządkowym – sprzątanie klatek schodowych i piwnic w blokach mieszkalnych lokalnych wspólnot mieszkaniowych. W zakresie realizacji prac porządkowych na terenie gminy – czyścimy ulice, przystanki, place zabaw, cmentarze, wycinamy krzaki przy drogach i odchwaszczamy zarośnięte chodniki. W okresie jesiennym porządkujemy poszczególne miejscowości w gminie poprzez grabienie liści, przycinanie krzewów i inne prace porządkowe.

Fot. Grupa kosiarzy – gotowi do pracy.

Fot. Przerwa w pracy - uzupełnianie paliwa do kosi.

Fot. ...i kosiarz w pełnym rynsztunku

Dbłość o rozwój zawodowy uczestników CIS przejawia się także w realizacji różnego rodzaju kursów zawodowych. Uczestnicy CIS mieli okazję zdobyć m.in kwalifikacje jako operator pilarek mechanicznych do ścinki drzew, uzyskać uprawnienia palacza CO, uprawnienia elektroenergetyczne do 1 KW, podnieść swoje zdolności kulinarne na kursach gastronomicznych, czy zyskać kompetencje cyfrowe na kursach komputerowych.

Fot. Kurs gastronomiczny – robimy CIS-Burgery.

Fot. Kurs gastronomiczny – panowie wspaniale radzili sobie z przygotowaniem ciasta na pierogi.

Fot. Kurs gastronomiczny – panie przygotowują deser z pieczonych jabłek

Fot. Kurs komputerowy – wszystkich „wciągnął” internet.

Równocześnie prowadzona jest reintegracja społeczna poprzez warsztaty społeczno-zawodowe i spotkania grup wsparcia. Okres jesienno-zimowy jest tym czasem, w którym intensywniej odbywają się wszelkiego rodzaju szkolenia i warsztaty oraz kursy zawodowe.

Fot. Warsztaty psychologiczne – dużo mówienia, ale też trochę pisania

Jedną z najważniejszych potrzeb bez której reintegracja w CIS nie mogłaby się w ogóle odbywać jest zapewnienie dojazdu osobom na zajęcia w CIS. Szczególnie intensywnie eksploatowany jest CIS-bus. Aby dowieźć ludzi na zajęcia do CIS w Róży Wielkiej bus musi pokonać dziennie ponad 200 km. Zapewnienie dojazdu na zajęcia pojazdem CIS likwiduje barierę komunikacyjną i finansową, co staje się zachętą do postawienia pierwszego kroku dla osób długotrwale nieaktywnych. Dzięki zapewnieniu transportu uczestników z miejsca zamieszkania i z powrotem naszym busem osoby z miejscowości wykluczonych komunikacyjnie mają szansę na udział w zajęciach CIS. Gmina Szydłowo jest bardzo rozległą terytorialnie gminą. Dzięki zapewnieniu transportu osoby z terenów wykluczonych komunikacyjnie (gdzie nie kursuje żaden publiczny transport) mogą regularnie uczestniczyć w zajęciach reintegracyjnych w CIS.

Udział w CIS zaspokaja też bardzo ważną potrzebę kontaktów społecznych.

Uczestnicy CIS często z powodu długotrwałej deprivacji/izolacji społecznej, braku aktywności i ograniczonego uczestnictwa w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym nie są w stanie pokonać swoich wewnętrznych barier psychologicznych – lęków społecznych, niskiej samooceny i obniżonego poczucia własnej wartości. Te bariery psychologiczne sprawiają, iż osobom tym bardzo trudno jest wyjść do ludzi, być w grupie, spróbować swoich sił,

zmotywować się do pracy, do zdobycia doświadczenia. Z naszą ofertą trafiamy więc do osób, które z powodu wewnętrznych barier psychologicznych długie lata pozostawali bez jakiegokolwiek konkretnego zajęcia, tkwili zamknięci i samotni w domach, pozbawieni szerszych relacji społecznych (lub zamknięci tylko w kręgu swoich domowników). Takim ludziom często trudno jest postawić pierwszy krok, brak im wiary we własne siły, trudno im dostrzec potencjalne szanse wyjścia z marazmu. Udział w zajęciach w CIS pomaga im stopniowo pokonywać swoje „niewidzialne” ograniczenia.

Fot. Bal karnawałowy 2020 z gośćmi z Warsztatów Terapii Zajęciowej w Leżnicy

Zmiana postaw i zachowań ludzkich odbywa się w procesie, nie jest to jednorazowe, krótkotrwałe działanie. Szczególnie ma to znaczenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, pokonujących własne bariery psychologiczne, czy wychodzących z nałogów i uzależnień. Tu ważną rolę odgrywa bycie w grupie, wzajemne motywowanie się, ocena społeczna i wsparcie społeczne, uzyskiwanie komunikatów zwrotnych, stałe wsparcie terapeutów i instruktorów, a także współuczestników. Dlatego systematyczne uczestnictwo w zajęciach w CIS przynosi z czasem konkretne rezultaty. Uczestnicy sami mówią o korzyściach i zmianach, które odczuwają i zauważają w swoim życiu:

- przestają żyć bez celu , chaotycznie – wiedzą, że ich dzień ma jakąś strukturę – wstają, idą do pracy, pracują, spotykają się z ludźmi, nawiązują interakcje, zaczynają odczuwać satysfakcję ze swego życia, z kontaktów z ludźmi;
- mają stały dochód w postaci świadczenia integracyjnego – co pozwala im lepiej planować swój budżet domowy – z powodu regularnych dochodów zmniejszają lub całkiem redukują swoje zadłużenia – przestają brać „na krechę” w sklepie;
- słyszą pochwały na temat własnej pracy ze środowiska zewnętrznego – czują się docenieni;
- wzrasta ich status społeczny i poważanie wśród sąsiadów i znajomych;
- zyskują większy szacunek we własnych oczach;
- nabierają motywacji do zmiany;
- pokazują swoje mocne strony, odkrywają talenty, nabierają zaufania do samych siebie.

Fot. Wigilia 2019 – wszyscy tęsknili za czasem wspólnego posiłku i dzielenia się opłatkiem w grudniu 2020

Aktualnie w CIS w Róży Wielkiej działają cztery warsztaty zawodowe, w których uczestniczą łącznie 42 osoby. Zatrudnionych jest czterech instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz psycholog/doradca zawodowy. Stało się to możliwe dzięki dotacjom, które CIS otrzymał z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej na realizację celów reintegracyjnych w 2021 roku – konkurs : „Od wykluczenia do aktywizacji”. W ramach zadania publicznego CIS

w Róży Wielkiej realizuje dwa projekty: „KOMPLEKSOWE WSPARCIE W CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W RÓŻY WIELKIEJ” oraz „NOWE ŚCIEŻKI REINTEGRACJI DLA UCZESTNIKÓW CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W RÓŻY WIELKIEJ”. Korzyści dla społeczeństwa i wspólnoty lokalnej z udziału osób w CIS są nie do przecenienia.

Aktywna integracja w CIS to realna alternatywa dla bierności i wycofania społecznego osób, które długotrwale pozostawały poza rynkiem pracy i aktywnym udziałem w życiu społecznym.

Jako zespół pracowników i uczestników CIS jesteśmy przekonani do tej formy integracji społecznej i uważamy, iż przyszłość aktywnej integracji należy właśnie do Centrów Integracji Społecznej.

❖ DOBRE PRAKTYKI

Agata Ługowska

Kierownik CIS Siedlce

Synergia działań – współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz tworzenia ścieżek reintegracji na przykładzie projektu „CIS-owianki i CIS-ownicy to fachowi pracownicy”.

Sieciowanie lokalnego środowiska podmiotów funkcjonujących w obszarze ekonomii społecznej i solidarnej jest niezbędnym punktem wyjścia do podejmowania wspólnych działań na rzecz osób defaworyzowanych, stanowiąc istotny element inkluzji społecznej. Swoje szczególne zadanie w tym ma Centrum Integracji Społecznej, które jest partnerem samorządu terytorialnego w kreowaniu lokalnej polityki społecznej, tworząc pomost pomiędzy systemem pomocy a rynkiem pracy.

Fot. 1. Wyróżnienia Mazowiecką Marką Ekonomii Społecznej 2020 dla Centrum Integracji Społecznej w kategorii Reintegracja, Siedleckiej Spółdzielni Socjalnej Caritas i Fundacji Leny Grochowskiej w kategorii Rozwój oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Siedlcach w kategorii Odpowiedzialność.

Fot. 2. Kadra Centrum Integracji Społecznej w Siedlcach

Obecna, przeciągająca się sytuacja epidemiologiczna w kraju, izolacja, ograniczenie kontaktów, nauka zdalna dzieci czy utrata pracy – potęguje wiele dysfunkcji m.in. w komunikacji interpersonalnej, funkcjonowaniu w środowisku, rozwiązywaniu konfliktów – radzeniu sobie w trudnych sytuacjach, powrót do nałogów. Wydłużający się okres bezczynności zawodowej powoduje rozmycie kwalifikacji i umiejętności co obniża prawdopodobieństwo znalezienia zatrudnienia. Skutkuje to także pomnażaniem barier w postaci poczucia bezradności wobec rosnących oczekiwań pracodawców. Powtarzające się niepowodzenia powodują zwykle utratę wiary w siebie, obniżenie motywacji do działania,

bierność, stagnację, a w rezultacie wykluczenie społeczne i zawodowe. Te zaś, mogą prowadzić do ubóstwa i marginalizacji. Wszystkie wyżej wymienione aspekty wskazują na konieczność objęcia kompleksowym, długofalowym ale przede wszystkim zindywidualizowanym systemem wsparcia. Można to uczynić łącząc synergicznie działania podmiotów zatrudnienia socjalnego oraz przedsiębiorstw społecznych z samorządem terytorialnym, ośrodkami pomocy społecznej i instytucjami rynku pracy.

Idealnym przykładem działającej współpracy międzyinstytucjonalnej na zasadzie synergii jest projekt „CIS-owianki i CIS-ownicy to fachowi pracownicy”, realizowany w ramach Programu „Od wykluczenia do aktywizacji. Program Pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo. Edycja 2021” Priorytet II Ścieżki reintegracji współfinansowanego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. Projekt jest ofertą wspólną Centrum Integracji Społecznej w Siedlcach prowadzonego przez Caritas Diecezji Siedleckiej oraz Siedleckiej Spółdzielni Socjalnej Caritas, a partnerami oferentów są: Fundacja Leny Grochowskiej z Siedlec, Prezydent Miasta Siedlce, Powiatowy Urząd Pracy w Siedlcach oraz lokalne ośrodki pomocy społecznej.

Grupę docelową projektu stanowią mieszkańcy powiatu siedleckiego ziemskiego oraz grodzkiego, którzy ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym lub powodującej ubóstwo. Osoby, które są zagrożone wykluczeniem społecznym, a jednocześnie są gotowe poddać się procesowi pomocy zwanym Indywidualnym Programem Zatrudnienia Socjalnego, który określa sposób współpracy pomiędzy Uczestnikiem a CIS. IPZS zapewnia całkowicie zindywidualizowane podejście do każdego uczestnika, jego predyspozycji psychofizycznych i zawodowych, a tym samym stanowi podstawę do skutecznej reintegracji społeczno-zawodowej. W ramach programu zostanie objętych wsparciem min. 60 osób. Tym samym zostanie zwiększona dostępność do usług reintegracyjnych, która z kolei sprawi, że „fachową” ścieżką reintegracji będzie mogło przejść jeszcze więcej osób – uczestników CIS. Grupę docelową stanowią także podmioty ekonomii społecznej – przedsiębiorcy społeczni tj. Siedlecka Spółdzielnia Socjalna Caritas oraz Fundacja Leny Grochowskiej z Siedlec. Szczególną grupą w tym przypadku są pracownicy i zleceniobiorcy Siedleckiej Spółdzielni Socjalnej Caritas (min. 25 osób), wśród których są również Absolwenci CIS (status absolwenta posiada się przez okres 6 miesięcy od dnia ukończenia CIS) jak również byli Absolwenci CIS (osoby którym upłynął okres 6 miesięcy od ukończenia CIS). Jest to szczególnie ważne, gdyż wielu wcześniejszych Absolwentów CIS ma trudności z utrzymaniem zatrudnienia spowodowanych pandemią i związanych z nią ograniczeniami (powrót do nałogów, problemy rodzinne i zdrowotne).

Projekt „CISowianki i CISownicy to fachowi pracownicy” zakłada następujące działania:

1. Nowi fachowcy - rekrutacja nowych uczestników – 12 osób z katalogu grup wskazanych w m.in. 1 ust 2 ustawy o zatrudnieniu socjalnym, którzy ze względu na brak możliwości

finansowania uczestnictwa w CIS nie mają możliwości realizacji Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego. Głównym celem działania jest dotarcie i umożliwienie jak największej liczbie osób skorzystania ze ścieżki reintegracji. Uczestnicy mają do wyboru 7 sekcji zawodowych (ślusarsko – spawalniczą, remontowo-porządkową, krawiecko-szwalniczą, florystyczno-ogrodniczą, opiekuna osób starszych, gastronomiczną oraz sekcję administracyjno-biurową).

2. Fachowa reintegracja społeczna – dostosowanie oferty CIS do potrzeb konkretnych PES celem przygotowania uczestników zatrudnienia socjalnego pod kątem kompetencji społecznych. W tym celu została również przeprowadzona analiza potrzeb społecznych i zawodowych kandydatów do projektu. W ofercie znajdują się oprócz dotychczasowych (m.in. wsparcie pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa, induktora zawodu) również „fachowe” formy zajęć dla uczestników tzn.:

- Treningi interpersonalne i intrapersonalne,
- Ryneček Pracy,
- Akademia Dobrego Rodzica,
- Problematyka uzależnień,
- Problematyka niepełnosprawności,
- Wycieczka reintegracyjna.

Fot. 1 i 2. Zajęcia z reintegracji społecznej w CIS Siedlce.

3. Fachowa reintegracja zawodowa – umożliwienie stworzenia takich warunków w CIS, jakie panują na otwartym rynku pracy oraz odpowiadają zapotrzebowaniu lokalnych pracodawców. Siedleckie Centrum prowadzi 7 sekcji zawodowych, w tym od 15 lat sekcję krawiecko-szwalniczą. Obecnie, aby móc dostosować park maszynowy do obowiązujących standardów, jak również zapewnić dalszy rozwój sekcji, niezbędny jest zakup maszyn szwalniczych oraz zakup wyposażenia, które przewidziano w ramach realizacji zadania. Warto dodać, że w okresie pandemii sekcja krawiecko-szwalnicza aktywnie włączyła się w akcję szycia maseczek (ponad 15 tysięcy sztuk) ale też wspiera siedlecki DPS (usługi szwalnicze i krawieckie). W ramach działania zaplanowano również szkolenie dot. sprzedaży internetowej i związanej z tym obsługi klienta. Będzie ono odpowiedzią na zapotrzebowanie lokalnego

rynku pracy (wielu pracodawców zgłasza zapotrzebowanie na tego rodzaju kompetencje wśród swoich potencjalnych pracowników). Poza tym w ramach, wcześniej wspomnianego projektu „Kompleksowa odnowa społeczno-zawodowa z Centrum Integracji Społecznej w Siedlcach” został utworzony sklep internetowy CIS (www.sklepccissiedlce.pl) przez co będzie możliwość przeprowadzenia szkolenia zarówno w formie zajęć teoretycznych, jak i praktycznych.

Fot. 1 i 2. Zajęcia z reintegracji zawodowej w CIS Siedlce.

4. Fachowe praktyki zawodowe dla uczestników CIS Siedlce - odbycie praktyk zawodowych przez uczestników CIS w przedsiębiorstwach społecznych realizujących usługi społeczne. Największym na terenie Siedlec jest Siedlecka Spółdzielnia Socjalna Caritas będąca również liderem w zatrudnianiu absolwentów CIS. Jej misją jest świadczenie wysokiej jakości usług opiekuńczych dla samorządów lokalnych oraz klientów indywidualnych. Spółdzielnia ma dwa profile działalności: pierwszy to usługi opiekuńcze dla osób starszych, niepełnosprawnych i dzieci oraz drugi remontowo-porządkowy (sprzątanie, remonty, ogrodnictwo, ozonowanie). Dlatego Spółdzielnia jest alternatywą do podjęcia w niej zatrudnienia przez absolwentów sekcji: opiekuna osoby starszej, remontowo-porządkowej, ślusarsko-spawalniczej, florystyczno-ogrodniczej oraz administracyjno-biurowej. Natomiast alternatywą na podjęcie zatrudnienia przez absolwentów sekcji gastronomicznej i krawiecko-szwalniczej w przedsiębiorstwie społecznym świadczącym usługi społeczne jest Fundacja Leny Grochowskiej z Siedlec. W ramach realizacji zadania zaplanowano zorganizowanie praktyk zawodowych dla min. 30 uczestników CIS przez okres min. 1 miesiąca. Dla zrealizowania w/w działania zawiązано partnerstwo z Fundacją, złożono ofertę wspólną ze Spółdzielnią oraz zaplanowano podpisanie porozumienia o praktykach z Prezydentem Miasta Siedlce. W ramach realizacji zadania w Spółdzielni został zatrudniony koordynator praktyk zawodowych dla uczestników CIS – aktualny Absolwent CIS - wychodząc z założenia, że „swój-swego” najlepiej zrozumie i poprowadzi przez ścieżkę którą już sam przeszedł, będąc też samym namacalnym dowodem na skuteczność i efektywność IPZSu zarówno dla uczestników CIS, jak i pracodawców.

5. Fachowa ścieżka od CISu do PSu - Powstanie Siedleckiej Spółdzielni Socjalnej Caritas było podyktowane potrzebą i chęcią stworzenia podmiotu ekonomii społecznej, w którym będzie

kontynuowana ścieżka reintegracji społeczno-zawodowej Absolwentów CIS. Wielu Uczestników Centrum, pomimo realizacji pełnego wymiaru Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego miała nadal problem z odnalezieniem się na otwartym rynku pracy, a dokładniej utrzymaniem zatrudnienia. Ważnym aspektem prowadzonej, a właściwie kontynuowanej reintegracji jest praca socjalna. Nie do zliczenia jest czas poświęcony pracownikom i zleceniobiorcom Spółdzielni w rozwiązywaniu ich problemów rodzinnych, zdrowotnych czy zawodowych. Od motywowania do podjęcia leczenia, terapii do spraw związanych z zobowiązaniami komorniczymi czy dbałością o wygląd zewnętrzny odpowiadający społecznie przyjętym zasadom. Podsumowując w kontynuowanej, prowadzonej reintegracji przez Spółdzielnię istotny jest jej ciągły, zorganizowany i kompleksowy charakter. Dlatego w ramach projektu zaplanowano dla min. 25 osób następujące zadania w oparciu o Karty Indywidualnego Wsparcia (aktualnych i byłych absolwentów CIS, uczestników CIS będących na praktykach zawodowych w Siedleckiej Spółdzielni Socjalnej Caritas czy Fundacji Leny Grochowskiej):

- Poradnictwo indywidualne i grupowe (psycholog, prawnik);
- Akademia kultury (kino, muzeum, kosmetyczka, fryzjer);
- Kursy zawodowe (kurs i egzamin na prawo jazdy kat. B).

Realizacja działania będzie nieocenioną pomocą i wsparciem w zbudowaniu dobrych relacji opartych na zaufaniu, wzajemnym szacunku oraz współpracy. Pozwoli na skuteczne prowadzenie ścieżki reintegracji, zwiększając tym samym skalę usamodzielnienia ekonomicznego absolwentów CIS.

Fot. 1. Zarząd Siedleckiej Spółdzielni Socjalnej Caritas.

Fot. 2. Praktyki zawodowe w Spółdzielni.

Fot. 3. Rynek Pracy – spotkanie rekrutacyjne dla Absolwentów CIS.

Podsumowując, projekt zakłada zwiększenie skali usamodzielnienia ekonomicznego absolwentów CIS poprzez podniesienie fachowości:

- oferty reintegracyjnej Centrum, która ma jeszcze lepiej odpowiadać na potrzeby uczestników oraz lokalnego rynku pracy (dostosowanie oferty CIS do potrzeb konkretnych PES);
- uczestników Centrum, którzy poprzez zatrudnienie socjalne mają stać się fachowcami

zarówno w życiu zawodowym, jaki i społecznym, rodzinnym (poprzez prawidłowe wypełnianie swoich ról);

- organizacji praktyk zawodowych w PES;

- pracowników Siedleckiej Spółdzielni Socjalnej Caritas, którzy są w dużej mierze absolwentami CIS oraz kontynuację wsparcia reintegracyjnego absolwentów i uczestników CIS w PES;

- współpracy partnerskiej Centrum z podmiotami ekonomii społecznej ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorstw społecznych realizujących usługi społeczne (Siedlecka Spółdzielnia Socjalna Caritas oraz Fundacja Leny Grochowskiej z Siedlec).

Szczególnie ważna jest kontynuacja działań zaprezentowanych w projekcie, w tym kontekście praca w dłuższej perspektywie czasowej, a także angażowanie kolejnych grup odbiorców oraz zaspokajanie potrzeb nowych i dotychczasowych uczestników projektu oraz lokalnych pracodawców. Ważna w tym jest rola Centrum jako inicjatora lokalnych i regionalnych platform współpracy na rzecz propagowania zatrudnienia socjalnego, w tym zatrudnienia wspieranego Absolwentów CIS. W kontekście trwałości rezultatów kluczowe znaczenie będzie mieć również przetarcie ścieżek dotyczących praktyk zawodowych w PES oraz zmiana wizerunkowa Centrum jako podmiotu ekonomii społecznej, który ciągle się zmienia i udoskonala, by móc lepiej odpowiadać na potrzeby swoich uczestników, pracodawców oraz lokalnej społeczności.

❖ DOBRE PRAKTYKI

Justyna Czernij-Jeziarska,

Prezes Stowarzyszenia Przystań Mieniany

Cezary Nowogrodzki,

menager Konsorcjum spółdzielni socjalnych Przystań

Hrubieszowskie Konsorcjum spółdzielni socjalnych „Przystań”

czyli opowieść o niezwykłych ludziach, Staszicu,

pasji, talentach i... niezwykłej kuchni.

Lider KONSORCJUM – ... być tacy jak Staszic.

Zdarza się w życiu człowieka, że czasem pójdzie coś nie tak. Od czego są wtedy ludzie dobrej woli? Są od pomocy, wsparcia drugiego człowieka w nieszczęściu i pokazania dróg wyjścia z problemów.

Takie to właśnie były początki Stowarzyszenia Przystań Mieniany w Gminie Hrubieszów, obecnie lidera Konsorcjum Przystań, założonego przez grupę aktywnych mieszkańców gminy skupionych wokół samorządu. W przeciągu ostatnich 8 lat stworzyliśmy środowisko i infrastrukturę by w sposób zindywidualizowany, kompleksowy i długofalowie wspierać osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji życiowej. I właśnie Ci ludzie przy wsparciu członków i pracowników Stowarzyszenia, stworzyli miejsce widoczne w przestrzeni miasta i gminy Hrubieszów znane jako Centrum Integracji Społecznej tworzące zgodnie z tradycją staszicowską *współdzielczość ziemi hrubieszowskiej*.

Miejsce to tętni życiem, rozwija się, jest estetyczne, tworzymy w nim bezpieczne miejsca pracy. Jesteśmy jedną z nielicznych w Polsce organizacji, która posiada w swoich strukturach podmioty zapewniające osobom, które do nas trafiają wszechstronną pomoc

specjalistyczną, kształcenie zawodowe aż po zatrudnienie. Atmosfera w podmiotach naszej organizacji, autentyczność relacji z drugim człowiekiem, stałość kadry sprzyjają procesowi reintegracji. Najważniejszym zaś czynnikiem wyprowadzenia ludzi z przeżywanych trudności jest praca zespołowa i odkrywanie wartości pracy w życiu człowieka.

Ta sfera aktywności nazywana jest w literaturze przedmiotu Ekonomią Społeczną i Solidarną gdyż opartą na samopomocy i samoorganizacji społecznej.

Żyjąc na ziemi hrubieszowskiej i myśląc o rozwoju naszych działań uskrzydla nas myśl o Stanisławie Staszicu, który przed dwustu laty w 1816 roku utworzył tutaj pierwszą w Polsce i Europie organizację spółdzielczą pod nazwą Hrubieszowskie Towarzystwo Rolnicze Ratowania się Wspólnie w Nieszczęściach, skupiającą 329 rodzin. Rodziny te nie zawiodły zaufania Staszica i stworzona przez niego struktura łącząca elementy samorządu terytorialnego z gospodarczym przetrwała 135 lat, aż do jej formalnego rozwiązania przez władze PRL w 1951 roku. Staszic tworząc tą organizację oraz „domy zarobkowe do walki z ubóstwem” stał się prekursorem w skali europejskiej ekonomii społecznej. Hrubieszów jest więc kolebką przedsiębiorczości społecznej w Polsce. Odpowiednikiem dawnych domów zarobkowych są dzisiejsze Centra Integracji Społecznej w Polsce. Tamte genialne rozwiązania Staszica, są też i dziś adekwatną odpowiedzią na potrzeby społeczne. Ludzie w XXI dalej borykają się z ubóstwem, bezrobociem i trudnym losem osób niepełnosprawnych.

W naszych działaniach stale przez te wszystkie lata wspiera nas samorząd lokalny Gminy Hrubieszów. Od 3 lat współpracujemy również z samorządem miasta Hrubieszów. Jest dla nas partnerem, oparciem, gwarancją bezpieczeństwa w trudnych chwilach. Realizujemy na zlecenie samorządu zadania publiczne, wspólnie przygotowujemy lokalne święta i wiele innych inicjatyw. Nasz samorząd rozumie ideę Ekonomii Społecznej i Solidarnej i mądrze ją wspiera.

Ekonomia społeczna w powiecie hrubieszowskim.

Pierwszym krokiem do wykonania przez naszych uczestników w naszym modelu reintegracji społeczno – zawodowej jest zaproszenie do członkostwa w Klubie Integracji Społecznej. Klub jest miejscem gdzie grupa osób z problemami życiowymi w trakcie regularnych spotkań wprowadzana jest na ścieżkę reintegracji poprzez poradnictwo psychologiczne, prawne, doradztwo zawodowe, warsztaty edukacyjne – ogólnorozwojowe, oraz wsparcie grupy pozostałych uczestników. Człowiek, który dotychczas pozostawiony był sam sobie w swoim nieszczęściu w Klubie uczy się wspólnego przebywania, mówienia o swoich problemach, odkrywania, że nie jest sam. Osoby, które w Klubie odkrywają w sobie potrzebę zmiany i rozwoju osobistego zapraszane są do dalszej współpracy i uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej.

Centrum Integracji Społecznej to kolejny ale zasadniczy etap ścieżki reintegracji. Jest to miejsce gdzie prowadzimy reintegrację społeczno – zawodową głównie poprzez praktyczną naukę zawodu. Każdy kto do nas przychodzi podpisuje indywidualny program zatrudnienia socjalnego, uczestnictwo w warsztacie trwa 7 godzin dziennie w tym 6 godzin praktycznej

nauki zawodu i jedną godzinę reintegracji społecznej, uczestnicy uzyskują ubezpieczenie społeczne oraz świadczenie reintegracyjne. Dla wielu z tych osób jest to pierwsza umowa, pierwsze ubezpieczenie, a niekiedy po raz pierwszy regularnie zarabiane pieniądze. Będąc uczestnikiem Centrum uczą się przychodzić codziennie do pracy, usprawiedliwiać nieobecności, współpracować z grupą. Oferowany czas trwania uczestnictwa to okres od 6 do 18 m-cy. W strukturach Centrum może obecnie codziennie przebywać ok. 50 osób.

W ramach Centrum prowadzimy warsztaty zawodowe, gdzie uczestnicy przy wsparciu instruktora zawodu zdobywają teoretyczne i praktyczne umiejętności zawodowe. Aktualnie prowadzimy pięć warsztatów: warsztat gastronomiczny z siedzibą w Mienianach gdzie przygotowywane są obiady głównie dla szkół i punktów przedszkolnych. Obsługujemy szkoły z trzech gmin, zaczynaliśmy od 20 obiadów dziennie, przed wybuchem pandemii dostarczaliśmy już ok. 800 obiadów. Drugi warsztat to warsztat gastronomiczno – cukierniczy w ramach którego prowadzona jest gastronomia w Hrubieszowie gdzie serwujemy domowe obiady. Trzeci warsztat to warsztat opiekuńczo – porządkowy, gdzie przygotowujemy do pracy opiekunów osób starszych, w ramach warsztatu realizujemy zlecane przez Gminę Hrubieszów usługi opiekuńcze dla osób starszych. Dotychczas zostało przygotowanych ok. 50 osób, 5 osób podniosło swoje kwalifikacje na tyle by móc obecnie świadczyć usługi specjalistyczne. Przez 5 lat istnienia warsztatu objęliśmy opieką ok. 100 osób w środowisku. Kolejnym jest warsztat remontowo-rolny świadczący drobne usługi remontowe, rolne i porządkowe. Ostatnim jest warsztat o profilu artystyczno-krawieckim działający od czerwca 2021r. Docelowo będzie zajmował się produkcją artykułów promocyjnych.

Ideą Centrum Integracji Społecznej jest wydobyć z Uczestnika jego potencjału, odkryć talentów predyspozycji zawodowych i na tej podstawie przygotowanie do wykonywania zawodu i podjęcia zatrudnienia. Żeby nie zniweczyć tego co uczestnicy już osiągnęli, wypracowali w sobie należy pójść dalej i umożliwić „z marszu” podjęcie dalszego zatrudnienia. Zatrudnienia bezpiecznego i wspieranego. Wychodząc naprzeciw tym potrzebom Stowarzyszenie utworzyło takie miejsca pracy we własnych Spółdzielniach Socjalnych osób prawnych.

Spółdzielnia Socjalna „Kuznia Talentów” im. Stanisława Staszica została założona przez Stowarzyszenie „Przystań” Mieniany i Stowarzyszenie „Nieobojętni” w Hrubieszowie w sierpniu 2018 r. Głównym celem Spółdzielni jest stworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Misją Spółdzielni jest wydobywanie ludzkich talentów i umożliwienie realizowania tychże talentów poprzez pracę.

Obecnie Spółdzielnia zatrudnia 7 osób na umowę o pracę w pełnym wymiarze etatu, 5 osób to absolwenci Centrum Integracji Społecznej w Mienianach. Przez kilkanaście miesięcy odkrywali w sobie potencjał. Dzisiaj pełni pasji do wytwarzania przepysznych pierogów, przygotowani do powrotu na rynek pracy zasilają nasze pracownicze szeregi. Siły pracowników aktywizowanych zawodowo połączyliśmy z kadrą menedżerską odpowiedzialną za dział przedsiębiorczości, profesjonalną szefową kuchni, która jest motorem działań spółdzielni. Głównym filarem aktywności Spółdzielni jest działalność gastronomiczna, wyspecjalizowana w produkcji pierogów, zarówno tradycyjnych, jak i nowatorskich oraz innych wyrobów garmażeryjnych. Od października 2020 Spółdzielnia prowadzi również sklep garmażeryjny w Hrubieszowie oraz biuro rachunkowe, specjalizujące się w obsłudze podmiotów ekonomii społecznej. Spółdzielnia prowadzi również Klub Integracji Społecznej w Mienianach i usługi szkoleniowe. Spółdzielnia działa bardzo krótko jednak ma na swoim koncie osiągnięcia i powody do dumy. Nasze sukcesy to:

I miejsce w kat. „Debiut roku” i tym samym certyfikat „Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej 2019” oraz certyfikat „Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej 2020” oraz Certyfikat – Zakup Prospołeczny nadany przez Regionalny Ośrodek polityki Prospołecznej w Lublinie w 2019 i 2020r.

Spółdzielnia Socjalna "Galeria Dobrego Smaku"

Spółdzielnia Socjalna "Galeria Dobrego Smaku" powstała w październiku 2019 roku, jako spółdzielnia osób prawnych. Założycielami spółdzielni są Stowarzyszenie "Przystań" i Stowarzyszenie "Nieobojętni" z Hrubieszowa. Misją Spółdzielni jest tworzenie miejsc pracy. Osoby zatrudnione w Spółdzielni są absolwentkami warsztatu gastronomiczno – cukierniczego Centrum Integracji Społecznej oraz Klubu Integracji Społecznej. Łącznie obecnie zatrudniamy 5 osób. Systematycznie w Spółdzielni praktyki zawodowe odbywają uczestnicy Centrum Integracji Społecznej. Głównym filarem aktywności jest działalność gastronomiczna poprzez prowadzenie kawiarni – cukierni „Lalka”, produkcja domowych ciast i tortów, przygotowywanie ciast pod zamówienie klientów indywidualnych oraz firm. Drugim filarem działalności jest działalność kulturowa, m.in. promowanie kultury i tradycji regionu hrubieszowskiego poprzez organizację wieczorków z poezją, literaturą, sztuką. Poprzez stworzenie miejsca lokalnej aktywności Spółdzielnia rozwija również swoją działalność społeczną. Nazwa kawiarni – cukierni nawiązuje do Bolesława Prusa urodzonego w Hrubieszowie. Wyróżnia nas jakość naszych produktów, przygotowanych z naturalnych składników, wypiekanych domowym sposobem. Panie zatrudnione w Spółdzielni stale podnoszą swoje umiejętności i kwalifikacje zawodowe. Z dnia na dzień nasze produkty cieszą się coraz większym uznaniem. W 2020 roku Spółdzielnia została wyróżniona certyfikatem „Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej 2020”

Spółdzielnia Socjalna „Nasze Drogi”

Spółdzielnia Socjalna „Nasze Drogi” powstała w lipcu 2019 roku z inicjatywy Urzędu Gminy Hrubieszów oraz Stowarzyszenia „Przystań” Mieniany. W ramach prowadzonej działalności Spółdzielnia oferuje: remonty i naprawę dróg , placów betonowych, asfaltowych remonty/wymianę uszkodzonych elementów chodników, utwardzenia placów, utrzymanie poboczy, placów, posesji , zimowe utrzymanie chodników, placów, dróg ,prace porządkowe – naprawcze oraz utrzymanie i obsługa terenów zielonych. Spółdzielnia zatrudnia 5 osób, realizuje głównie zadania zlecone przez Gminę. Zadania, które wykonują pracownicy spółdzielni wymagają zaangażowania, kwalifikacji i umiejętności współpracy w zespole. W 2020 roku Spółdzielnia również została wyróżniona certyfikatem „Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej 2020”.

Nasi partnerzy

Ekonomia społeczna w powiecie zamojskim

Roztoczańska Spółdzielnia Socjalna Warto została założona w 2018 roku przez osoby prawne Gminę Krasnobród i Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Radość i Nadzieja" z Dominikanówki. Jako przedsiębiorstwo ekonomii społecznej prowadzi działalność gospodarczą oraz w ramach reintegracji społeczno - zawodowej działania na rzecz lokalnego środowiska organizując bezpłatnie np. Mikołajki, warsztaty muzyczne, ceramiczne czy cukiernicze. Spółdzielnia kultywuje w ramach swojej misji i swoich środków rzeczowo-finansowych, zasobów kadrowych - tradycje i kulturę Naszego regionu Roztocza. Propagowanie marki "Warto bo z Roztocza" potwierdza głęboką więź i szacunek do regionu i tradycji. Roztoczańska Spółdzielnia Socjalna „Warto” świadczy następujące usługi: prowadzi pracownię krawiecką: przeróbki, szycie odzieży, szycie firan i zasłon, pasmanteria – 1 pracownik; pracownię ceramiczną – warsztaty artystyczno-edukacyjne, wyrób pamiątek ceramicznych z Roztocza – 2 pracowników zlecenia w 100% pozyskuje samodzielnie bez wsparcia samorządu. Dodatkowo spółdzielnia świadczy usługi opiekuńcze na terenie gminy Krasnobród oraz Adamów, komercyjnie oraz w ramach zadań zleconych z MGOPS/GOPS – 4 pracowników. W 2019 roku Spółdzielnia została wyróżniona certyfikatem „Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej 2020” w kat. Debiut Roku.

Ekonomia społeczna w powiecie białskim

Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne “Tłoka” w Koszółkach to organizacja założona w 2015 roku przez pasjonatów, których celem jest wspieranie rozwoju społeczności lokalnych poprzez wzmacnianie relacji sąsiedzkich oraz pielęgnowanie tradycji i kultury. Współpracuje z osobami fizycznymi, instytucjami, samorządami oraz aktywnie włącza się w program odnowy wsi. Promuje kulturę regionalną, turystykę na różnego rodzaju targach, sympozjach i spotkaniach. Od początku powstania Stowarzyszenia wydajemy własne czasopismo „Kniaża” promujące wieś. Organizuje imprezy popularyzujące walory kulturowe i przyrodnicze regionu. Działalność organizacji to także edukacja realizowana poprzez organizowanie kursów, konkursów, warsztatów, szkoleń czy też realizacja programów stypendialnych (Stypendia Pomostowe) i ich finansowanie. Wraz z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Łomazach w holu kasowym dworca PKP w Białej Podlaskiej prowadzimy Galerię Biała Lokomotywa promując historię i kulturę regionu. Od trzech lat stowarzyszenie prowadzi Klub Integracji Społecznej, którego uczestnikami są mieszkańcy z terenu gminy Łomazy. W oparciu o własne kompetencje członków stowarzyszenia oraz użyczoną przez gminę Łomazy bazę lokalową (budynek poszkolny) oraz 3 ha przyległy teren tworzymy ośrodek dla dzieci pn. Szkoła Relacji i Edukacji Regionalnej w którym pracę znajdują uczestnicy KIS-u.

KONSORCJUM – współpraca czyli to co najważniejsze

Konsorcjum o nazwie „Przystań” zostało zawiązane w listopadzie 2019, w odpowiedzi nie tylko na potrzeby rynkowe ale również konieczność wzmocnienia procesów reintegracyjnych w podmiotach stworzonych przez stowarzyszenie.

Spółdzielnie socjalne mogą założyć lub przystąpić do konsorcjum spółdzielni socjalnych (art. 15b ustawy o spn.s.). Konsorcjum to rodzaj nieformalnego zrzeszenia, które działa na zasadzie umowy (podobnie jak spółka cywilna). Przez umowę członkowie konsorcjum zobowiązują się do współpracy w zakresie przez siebie określonym.

Początkowo celem przyświecającym zawięzaniu Konsorcjum było osiągnięcie wewnętrznej spójności, nawiązanie współpracy między zespołami pracowniczymi i wyzwolenie w nich ducha przedsiębiorczości a także wytworzenie wspólnej strategii w zakresie zarządzania i rozwoju naszych spółdzielni. Efektywne zarządzanie i rozwój działalności spółdzielni to podstawa, by nie tylko utrzymać stworzone w nich miejsca pracy ale też utworzyć kolejne. Obecnie najważniejszym przesłaniem Konsorcjum jest promocja podejmowania i zawiązywania współpracy partnerskiej, promocja ekonomii społecznej a także tezy, że rozwój podmiotów należących do Konsorcjum powinien być prowadzony w taki sposób, by mogły tworzyć bezpieczne miejsca pracy dla absolwentów Centrów Integracji Społecznej. Przyjęliśmy formułę tworzenia spółdzielni osób prawnych a nie fizycznych, tak by tworzone w nich miejsca pracy były bezpieczne i nie były obciążone ryzykiem likwidacji w przypadku niepowodzeń rynkowych.

Z chwilą pojawienia się ogłoszenia o konkursie organizowanym przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej Stowarzyszenie dostrzegło w nim szansę na wzmocnienie procesu reintegracji społeczno-zawodowej. W wyniku postępowania konkursowego Stowarzyszenie otrzymało dotację z Ministerstwa na realizację projektu pn. „Od wykluczenia do aktywizacji . Edycja 2020” Priorytet III Włączenie PZS w konsorcja spółdzielni socjalnych. Dzięki otrzymanym środkom, to co wcześniej wydawało się dalekosiężnym celem dla konsorcjum teraz umożliwiło szybkie wdrożenie planu konsolidacji podmiotów utworzonych przez Stowarzyszenie Przystań jak też włączenie innych organizacji z terenu woj. lubelskiego.

W maju 2020 roku Centrum Integracji Społecznej w Mienianach jako beneficjent projektu przystąpiło do Konsorcjum.

Założyliśmy, że nasze działania w projekcie prowadzone będą jednocześnie na dwóch kierunkach. Jeden to wzmacnianie potencjału osobowościowego naszych pracowników i uczestników, co można zamknąć stwierdzeniem, że każdy człowiek będąc uczestnikiem naszego Konsorcjum przestaje być osobą wykluczoną społecznie, jest naszym partnerem, aktywnie pracującym na swoją przyszłość. Nowatorskim działaniem były wspólne obiady dla wszystkich pracowników spółdzielni i uczestników CIS beneficjentów projektu. Wspólne posiłki były okazją do rozmów, poznania się, wzajemnej integracji. Drugi kierunek już

o charakterze biznesowym pozwala im zaoferować uczestnictwo w budowaniu firm dobrze zorganizowanych, prężnych, nowoczesnych i dbających o dobry wizerunek. Wchodząc na rynek chcemy być na nim graczem pełnoprawnym. Stąd w przyjętej strategii działania założyliśmy szereg działań, które sprawią, że będziemy widoczni i konkurencyjni na rynku gastronomicznym, dodatkowo budując wizerunek firmy włączyliśmy odniesienia do dziedzictwa kulturowego i narodowego ziemi hrubieszowskiej.

Przed nami jest czas kampanii promocyjnej produktów sprzedawanych pod wypracowanym znakiem handlowym „Hrubieszowskie Prysmaki”. Dokonałiśmy standaryzacji procesu wytwarzania wysokojakościowych produktów domowych tak oczekiwanych na rynku w grupie nie wysoko przetworzonych. Opracowaliśmy spójną koncepcję opakowań naszych produktów i ich oznakowania na wytwarzanych przez nas etykietach. W ten sposób przygotowani otwieramy się na współpracę z innymi podmiotami ekonomii społecznej i biznesem.

W roku bieżącym również pozyskaliśmy środki ministerialne na kontynuację działań w konsorcjum, zaplanowaliśmy szereg działań związanych z promocją ekonomii społecznej, budowaniem współpracy, wzmacnianiem naszej pozycji na rynku lokalnym i ponadlokalnym.

Hrubieszowskie prysmaki
Zemia Hrubieszowska,
ziemia urodzajna, wydająca obfite plony.
To również miejsce gdzie żyją ludzie
obdarzeni wieloma talentami.
Od setek lat jest nadbużańskim rogiem obfitości.
Pragniemy by kuchnia, którą oferujemy była radością
nie tylko dla nas ale również dla Państwa.

Konsorcjum „Przystań”
Mieniany 91/9, 20-500 Hrubieszów, tel. 84 696 22 86, samcowienka@ciemieniany.pl www.stanieniany.pl
zakup
prze
społeczny
Hrubieszów

Konsorcjum poszerza swoje kręgi

Aktualnie Konsorcjum Spółdzielni Socjalnych „Przystań” tworzą następujące podmioty i przedsiębiorstwa: Spółdzielnia Socjalna Kuźnia Talentów im. Stanisława Staszica, Spółdzielnia socjalna „Galeria Dobrego Smaku” Spółdzielnia Socjalna „Nasze Drogi” oraz Kluby Integracji społecznej działające na terenie Gminy i miasta Hrubieszów, Centrum Integracji Społecznej w Mienianach oraz opisane powyżej: Roztoczańska Spółdzielnia Socjalna „Warto” z Krasnobrodu oraz Klub Integracji Społecznej w Koszołach prowadzony przez Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „TŁOKA”. W roku bieżącym zdobywamy nowe doświadczenia, nasze

podmioty weszły w skład projektu „SUKCES” – program wsparcia podmiotów ekonomii społecznej w funkcjonowaniu e-sieciach, partnerstwach i klastrach”, realizowanego przez Caritas Archidiecezji Przemyskiej w partnerstwie z Podkarpacką Akademią Przedsiębiorczości. Mamy więc nadzieję na sukces.

Dlaczego taki skład?

Przedstawiciele powyższych podmiotów chcą współpracować i dążą do rozwoju ekonomii społecznej w swoich regionach. Posiadają swój potencjał i unikalne doświadczenie, własne cele i misje. Stając się członkiem Konsorcjum wnoszą swoje zasoby i wzajemnie się uzupełniają, nie tracąc przy tym własnej autonomii. Kluby i Centrum Integracji Społecznej zdobywają doświadczenie, praktyki zawodowe, uczestnicy poznają specyfikę pracy w spółdzielniach socjalnych i przygotowują się do tej pracy, bądź stają się wykonawcami pewnych usług czy produktów dla spółdzielni w ramach realizacji programu. Spółdzielnie korzystają wzajemnie ze swoich zasobów osobowych i technicznych, promują się wzajemnie, pokrewne branżowo pracują na wspólnej marce. A podstawą jest budowanie zespołu, po to by móc we właściwym momencie stanąć na wysokości zadania i realizować zamówienia, które pozwolą na bezpieczeństwo dalszego funkcjonowania. Również po to by razem czuć się dobrze, wspierać wzajemnie i móc na sobie polegać. Formuła Konsorcjum ma charakter otwarty. Zapraszamy do współpracy w ramach Konsorcjum podmioty z regionu i kraju.

Plany na przyszłość

Naszym nadrzędnym celem jest opracowanie długofalowej strategii rozwoju podmiotów Konsorcjum, standaryzacja procesu reintegracji społeczno – zawodowej oraz stały rozwój i tworzenie **bezpiecznych miejsc pracy**.

Branże naszych podmiotów są różne, to jednak jest naszym atutem. Poszukujemy rozwiązań, kontaktów biznesowych, jesteśmy otwarci na współpracę. Aktualnie przygotowujemy ofertę wizyt studyjnych dla pracowników, osób zainteresowanych ekonomią społeczną w tym pracowników podmiotów ekonomii społecznej, pracowników ROPS, OWES, samorządów i lokalnych liderów z terenu całego kraju. Chcemy podzielić się z Państwem naszymi osiągnięciami, doświadczeniem w tworzeniu ekonomii społecznej, dobrymi praktykami w zakresie współpracy z lokalnym samorządem. Wizyty studyjne połączone z turystyką, przepięknym szlakiem ściany wschodniej od Roztocza przez hrubieszowskie czarnoziemy aż do Białej Podlaskiej i uroczych Koszów. Będziemy zapraszać do kolebki Ekonomii Społecznej na Ziemi Hrubieszowskiej śladami jej twórcy Stanisława Staszica. Serdecznie wszystkich Państwa już dzisiaj zapraszamy.

❖ DOBRE PRAKTYKI

Mirostaw Kołodziejczyk

Prezes Stowarzyszenia Oratorium

Młodzi gniewni... i aktywni w Pabianicach

Wrażliwość na sprawy społeczne to cecha mądrych ludzi. Nie można patrzeć na życie tylko przez pryzmat twardych inwestycji i arkusza kalkulacyjnego księgowego. Nie wszystko da się przeliczyć na cegły czy szyny - trzeba dostrzec człowieka i w nim zobaczyć prawdziwe bogactwo. Z takiego podejścia do ludzi powstało Oratorium.

Stowarzyszenie Oratorium – Przygoda Życia (do 2016 roku funkcjonowało pod nazwą Stowarzyszenie Ośrodek Kultury Chrześcijańskiej ORATORIUM) zostało założone w 1998 roku przy parafii św. Maksymiliana Marii Kolbego w Pabianicach. Od początku Stowarzyszeniu przyświecały idee i myśli, według których działanie Oratorium widział św. Jan Bosko. Według niego Oratorium to: dom – który przygarnia, parafia – która ewangelizuje, szkoła – która przygotowuje do życia oraz boisko – na którym spotykają się przyjaciele i żyje się radośnie.

Główne zasady życia w ORATORIUM głoszą:

1. Czyńcie wszystko, byle byście nie grzeszyli;
2. Szatan boi się ludzi radosnych - bądźcie zawsze radośni;
3. Kochajcie to, co kocha młodzież, a młodzież pokocha to, co kocha wychowawca.

Stowarzyszenie ORATORIUM rozpoczęło wdrażać w życie te idee.

Mając na uwadze dobro dzieci i młodzieży Stowarzyszenie Oratorium zrealizowało przez 23 lata swojej działalności wiele różnorodnych zajęć i imprez. Wszystkie te przedsięwzięcia wychodziły przede wszystkim naprzeciw potrzebom dzieci i młodzieży z rodzin średnio i słabo sytuowanych. Zarząd Oratorium i kadra dydaktyczno-wychowawcza nie różnicuje uczestników zajęć pod kątem światopoglądowym ani nie odmawia pomocy nikomu, kto w naszym ośrodku jej szuka lub pragnie spędzić wolny czas.

Poza zajęciami świetlicowymi w kalendarzu oratoryjnym nie brakuje też imprez okolicznościowych związanych z naszymi polskimi świętami, tradycjami i uroczystościami religijnymi (ostatki, jajko Wielkanocne, Międzynarodowy Dzień Rodziny, Dzień Matki, Dzień Dziecka, spotkanie andrzejkowe, mikołajki, wigilia z paczkami dla całych rodzin). W Oratorium gościnnie organizowane są spotkania różnych grup (m. in. AA, zarządu Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Asystentów Rodziny), prowadzone są szkolenia i warsztaty.

Katalog działań statutowych jest bardzo bogaty – znajdują się w nim zapisy m.in.: o oddziaływaniu wychowawczym, ukierunkowanym na młodego człowieka, by pomóc mu stać się dobrym chrześcijaninem i uczciwym obywatelem według wizji ewangelicznej; o zapewnieniu godziwych warunków spędzania czasu wolnego dzieciom i młodzieży;

o działaniach w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej. W realizacji Stowarzyszenie podejmuje różnorodne zadania dla wszystkich grup wiekowych. Wspólnym mianownikiem wszystkich działań jest praca na rzecz rodziny. W katalogu naszych realizacji są projekty promujące aktywizację całych rodzin (gry planszowe, lokalna turystyka rodzinna, zajęcia plastyczne, badminton, wyprawy turystyczne po okolicy: piesze i rowerowe, organizacja spotkań integracyjnych m.in. wigilii).

Fot. Spotkanie wigilijne rodzin

Głównym naszym działaniem jest organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży. W trakcie kolonii realizowany jest program profilaktyczno–terapeutyczny TRZY RAZY „P”, CZYLI PRZYGODA, PRZYRODA, PRZYJAŹŃ, połączony z aktywnym spędzaniem czasu (wiele akcentów sportowych – szczególnie wyprawy rowerowe), a elementy programu

socjoterapeutycznego realizowane są przez specjalistów z dużym doświadczeniem. Wyjazd uzupełnia edukacja patriotyczna i obywatelska prowadzona poprzez zwiedzanie miejsc historycznych. Dzieci korzystają przede wszystkim z aktywnego wypoczynku, a elementy edukacji i socjoterapii realizowane poprzez zabawę wdrażają wartości społeczne i kulturowe (w tym działania w zakresie wolontariatu), które mają zainspirować uczestników wyjazdu do kierowania się nimi w codziennym życiu. Mimo, że głównymi adresatami są dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu ubóstwa, wielodzietności, żyjące w trudnych warunkach materialnych, to nie występuje „stygmatyzacja”, każde dziecko jest traktowane tak samo z należyтым mu szacunkiem. Kolonie są otwarte także dla uczestników z niepełnosprawnością (szczególnie umysłową). Udział dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w koloniach jest ułatwiony poprzez uwzględnienie działań włączających te grupy w relacje społeczne poprzez zajęcia integracyjne. Kolonie są realizowane w wysokim standardzie żywieniowym, jak i lokalowym oraz mają formułę otwartą, a udział dzieci z różnych środowisk sprawia, że budują one pozytywne zachowania. Kolonie oparte są na ideach chrześcijańskich, ale, co bardzo ważne, nie są zamknięte na inne wyznania, dlatego też dzieci innych wyznań również uczestniczą w wypoczynku.

Fot. Zajęcia na koloniach – gry planszowe

Współpracując z ośrodkami pomocy społecznej z terenu województwa łódzkiego (Pabianice, Aleksandrów Łódzki, Konstancin Łódzki, Widawa) Stowarzyszenie dostrzega potrzebę kompleksowego wsparcia dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz konieczność integrowania ich ze środowiskiem.

Rodzice (często klienci pomocy społecznej) widzą potrzebę zapewnienia dziecku bezpiecznego wypoczynku letniego poza miejscem zamieszkania, który poza zabawą i zwiedzaniem atrakcji zapewni naukę samodzielności, zdobywania dojrzałości w relacjach z rówieśnikami i wychowawcami. Młodzi ludzie potrzebują nowych wrażeń, nowych znajomości i poczucia dowartościowania.

Stowarzyszenie od wielu lat podejmuje działania na rzecz integracji społecznej. Organizacja kolonii uzupełnia kompleksowe wsparcie rodzin. Oratorium w ciągu roku szkolnego prowadzi świetlicę dla dzieci i młodzieży.

Oratorium jest otwarte na pomoc wszystkim, którzy tego potrzebują. W strukturach Stowarzyszenia funkcjonuje przekonanie, że wspieramy wszystkich „niepełnosprawnych” społecznie. Dotyczy to nie tylko osób ubogich, dotkniętych uzależnieniami, bezrobotnych, ale także tych, którzy nie mogą odnaleźć się społecznie i mają trudności w funkcjonowaniu w małej wspólnocie społecznej, jaką jest rodzina, ale także w większych wspólnotach (sąsiedztwo, miejsce pracy, inne społeczności lokalne).

Nie unikamy pracy z tzw. „trudną” młodzieżą – chociaż głęboko nie zgadzamy się z takim określeniem. Młodzież to grupa, która jest podatna na oddziaływanie innych, a sama szuka autorytetów. W tym poszukiwaniu często błądzi, przechodzi fazę buntu i wtedy najbardziej potrzebuje dobrych wzorców. Dla nas każdy człowiek to olbrzymia wartość. Często pozwalamy sobie nazwać ich „młodymi gniewnymi” doceniając ich olbrzymi potencjał do aktywności, który trzeba tylko odkryć i uruchomić. Trochę pracujemy jak szlifierze diamentów i żaden kamień nie zostanie przez nas odrzucony, a odkrycie tego, co ukryte głęboko jest naszym największym sukcesem.

Fot. Gry planszowe w Klubie Aktywności Młodzieżowej

W naszych działaniach staramy się nie tworzyć grup zamkniętych wyłącznie dla osób z problemami. Grupy kolonijne, młodzieżowe, spotkania rodzinne odbywają się w formule otwartej. „Niepełnosprawni” społecznie uczestniczą w spotkaniach z osobami, które nie mają

problemów i które często mogą być przewodnikami do pełnej integracji społecznej. W wielu naszych projektach zapraszamy do udziału wolontariuszy. Każdy uczestnik zajęć wnosi coś oryginalnego i ubogaca innych. Przy dobrej integracji wszelkie bariery zanikają, a po pewnym czasie tworzy się grupa, w której trudno wskazać, kto przyszedł do nas z problemami, a kto był dołączony jako lider czy prowadzący.

Stowarzyszenie Oratorium – Przygoda Życia podejmuje wiele działań w zakresie integracji społecznej i zawodowej (wraz z Miastem Pabianice jest założycielem Spółdzielni Socjalnej – Zielone Pabianice). Blisko współpracuje z Klubem Integracji Społecznej Miejskiego Centrum Pomocy Społecznej w Pabianicach, szczególnie w ramach organizacji prac społecznie użytecznych.

Projekt Klub Aktywności Młodzieżowej (współfinansowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej) idealnie wpasowuje się w działania Oratorium i jest odpowiedzią na potrzeby wskazywane przez szkolnych pedagogów i pracowników socjalnych. Wspólny wyjazd, wsparcie specjalistów (pedagoga, psychologa, doradcy zawodowego) oraz różne formy spędzania wolnego czasu (gry planszowe, zajęcia plastyczne, wyprawy piesze i rajdy rowerowe, warsztaty muzealne) będą realnym wsparciem dla młodych ludzi. Integracja grupy zaowocuje podniesieniem poczucia własnej wartości, wzrostem motywacji i wiary we własne możliwości.

Fot. Młodzież z Klubu Aktywności Młodzieżowej w Beskidzie Śląskim

Zadania projektowe realizowane będą we współpracy z Wydziałem Pomocy Środowiskowej MCPS, Muzeum Miasta Pabianic, Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym oddział im. Kazimierza Staszewskiego w Pabianicach, Spółdzielnią Socjalną – Zielone Pabianice.

Do współpracy w odkrywaniu piękna w każdym młodym człowieku zapraszamy różnych specjalistów: terapeutów, prawników, psychologów, socjaterapeutów, pedagogów, doradców zawodowych, ale poza kwalifikacjami i doświadczeniem decydującym kryterium podjęcia współpracy jest zawsze wrażliwość i dobroć wobec innych ludzi.

Oratorium nie jest położone na bezludnej wyspie. Skuteczność naszych działań wynika ze współpracy z innymi podmiotami. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Asystentów Rodziny, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Centrum KLUCZ, Grupa Wolontarystyczna AgraFka, Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy SZANSA, Grupa AA Feniks to tylko niektórzy partnerzy. W finansowaniu naszych projektów szukamy wsparcia na wszystkich możliwych szczeblach: Miasto Pabianice, inne gminy w województwie łódzkim, Wojewoda Łódzki – Kuratorium Oświaty w Łodzi, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej – Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej.

Największą radością dla naszych społeczników, wolontariuszy jest sukces naszych wychowanków. Często „młody gniewny” staje się „młodym aktywnym” i potrafi nie tylko zadbać o swoje życie, ale też jest wsparciem dla innych, jeszcze zagubionych. Po ponad 20 latach działalności doczekaliśmy się już wielu sytuacji, w których młodzież, z którą pracowaliśmy wiele lat temu – dziś już jako dorośli - przyprowadzają swoje pociechy i zapisują je na nasze kolonie czy zajęcia świetlicowe. Wtedy wiemy, że warto było poświęcić swój czas i swoje zaangażowanie.

Fot. Młodzi, gniewni, ambitni – Klub Aktywności Młodzieżowej 20

❖ AKTUALNOŚCI

Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej MRiPS

Wyniki konkursu „Od wykluczenia do aktywizacji. Edycja 2021”

Ministerstwo Rodziny
i Polityki Społecznej

„Od wykluczenia do aktywizacji”

Program pomocy osobom wykluczonym
społecznie i zawodowo na lata 2020-2022

WYNIKI EDYCJI 2021

1 kwietnia 2021 r. został rozstrzygnięty otwarty konkurs ofert „Od wykluczenia do aktywizacji. Edycja 2021”, ogłoszony w ramach programu „Od wykluczenia do aktywizacji. Program pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo na lata 2020-2022”. Dotacje na łączną kwotę prawie 3 mln zł przyznano 30 projektom.

Program pn. „Od wykluczenia do aktywizacji Program pomocy osobom wykluczonym społecznie i zawodowo na lata 2020-2022” to program resortowy, dzięki któremu podmioty zatrudnienia socjalnego (centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej) mogą podnosić jakość swojej oferty na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych, chorych psychicznie, bezdomnych, uzależnionych). Program wdrażany jest w formie otwartego konkursu ofert, ogłaszanego raz w roku.

Dofinansowane w 2021 r. projekty wpisują się w założenia Programu, który zakłada wzmocnienie uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przez rozwijanie oferty podmiotów zatrudnienia socjalnego (Centrów i Klubów Integracji Społecznej) oraz wspieranie włączenia społecznego na poziomie lokalnym.

W tej edycji oferty można było składać w czterech priorytetach wskazanych w programie, w szczególności w zakresie:

- rozwoju usług reintegracyjnych świadczonych przez centra i kluby integracji społecznej,
- nawiązywania przez podmioty zatrudnienia socjalnego współpracy z pracodawcami,
- przeciwdziałania wykluczeniu młodzieży,
- wspierania włączania podmiotów zatrudnienia socjalnego w konsorcja spółdzielcze.

Konkurs cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem – złożono ponad 240 ofert, prawie 100 więcej niż w ubiegłorocznej edycji.

Szczegółowe informacje:

https://www.ekonomiaspoleczna.gov.pl/Wyniki_konkursu,Od_wykluczenia_do_aktywizacji.,Edycja,2021,4229.html

❖ AKTUALNOŚCI

Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej MRiPS

Atlas Ogólnopolski Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej 2020. - nowa publikacja Biblioteki Ekonomii Społecznej i Solidarnej.

Biblioteka Ekonomii Społecznej i Solidarnej wzbogaciła się o kolejną publikację. Tym razem zachęcamy Państwa do zapoznania się z Atlasem Ogólnopolski Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej. Atlas prezentuje sylwetki Laureatów i Podmiotów Certyfikowanych w konkursie Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej 2020.

Już wkrótce podamy więcej informacji o naborze wniosków w ramach IV edycji konkursu.

Zapraszamy do śledzenia naszej strony.

https://www.ekonomiaspoleczna.gov.pl/.../ATLAS_ZNAK...

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

DES | Departament Ekonomii Społecznej i Solidarnej

FUNDACJA NOWY STAW
Dla wartości i doświadczeń

BGK
BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Zapraszamy do zapoznania się z Atlasem Znaków Jakości

OGÓLNOPOLSKI ZNAK JAKOŚCI
EKONOMII SPOŁECZNEJ I SOLIDARNEJ
EDYCJA 2020

PREZENTACJA PODMIOTÓW CERTYFIKOWANYCH

PREZENTACJA LAUREATÓW

ziarno wielkości

OLNICA

znakjakosci.mrips.gov.pl

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny